

Gregor Mendel: el senyor dels pèsols

T'imagines un monjo mirant plantes com si fos un detectiu? Doncs això va fer **Gregor Mendel**. Va viure fa molts anys (va néixer el **1822** i va morir el **1884**) i és una persona molt important perquè va ajudar a entendre **com s'hereten** algunes característiques, és a dir, **com passen de pares a fills**.

Mendel vivia en un **monestir**. Allà hi havia un hort i ell hi passava moltes estones. Li agradava observar i fer proves. Però no mirava les plantes "per mirar", sinó que feia experiments i **apuntava tot** en una llibreta.

Va triar unes plantes molt especials: les **plantes de pèsol**. Les va triar perquè creixen fàcil i perquè tenen coses que es veuen bé: per exemple, hi ha pèsols amb **flors morades o blanques**, llavors **llises o arrugades**, i plantes **altes o baixes**.

Mendel va fer una cosa com "barrejar" plantes: posava una planta amb una altra i mirava com sortien les plantes "filles". I va descobrir una cosa curiosa: a vegades, una característica **no surt** en una generació... però **torna a sortir** en la següent. Com si estigués "amagada".

Per explicar-ho, Mendel va dir que dins dels éssers vius hi ha com unes **instruccions** que passen de pares a fills. Avui aquestes instruccions es diuen **gens**.

També va veure que:

- Algunes característiques són **fortes** i surten més sovint (això s'anomena **dominant**).
- Altres són **més amagades** i poden aparèixer més tard (això s'anomena **recessiu**).

A la seva època, gairebé ningú li va fer cas. Però anys després, altres científics van llegir els seus treballs i van dir: "Ostres! Això és important!" I per això avui Mendel és conegut com el **pare de la genètica**.

Gràcies a ell, ara entenem millor per què ens assemblem a la família, i també ajuda a l'agricultura i a la ciència.

1) Preguntes ràpides (del text)

1. Qui era Gregor Mendel?
2. On vivia Mendel mentre feia els seus experiments?
3. Quina planta va triar per investigar?
4. Escribe **dues diferències** que Mendel observava als pèsols (ex.: flors, llavors, alçada...).
5. Què feia Mendel mentre observava les plantes (quina cosa important apuntava)?

2) Preguntes de pensar (competencials)

6. Per què creus que Mendel va triar els pèsols i no una planta més complicada? (Explica-ho amb 1–2 frases.)
7. Al text diu que una característica pot quedar “amagada”. Què vol dir això amb les teves paraules?
8. Què vol dir **dominant** i què vol dir **recessiu**? Explica-ho com si ho diguessis a un alumne de 3r.

3) Preguntes divertides (creatives)

9. Imagina que ets Mendel i fas un experiment a l'hort. Escriu **una frase** que apuntaries a la teva llibreta.

10. Posa un títol nou i atractiu al text (màxim 6 paraules).